

1. Uvod

Još od davnina deca su bila zainteresovana da se takmiče međusobno i da se upoređuju jedni sa drugima. Atletika, sa svojim različitim disciplinama, pruža izvanrednu priliku za tu vrstu vršnjačke interakcije. Pošto je atletika bila i ostala posebna mogućnost za takvu sportsku razmenu, čuvari našega sporta su morali da razviju (osmisle) posebna takmičenja koja u potpunosti odgovaraju deci.

U najvećem broju slučajeva dečja takmičenja u ovom sportu su svedeni modeli takmičenja za odrasle. Ovakva neadekvatna standardizacija često dovodi do rane specijalizacije koja je svakako u suprotnosti sa potrebom dece da se harmonično razvijaju. To, istovremeno, dovodi i do rane pojave elitizma koji je štetan za većinu dece.

Posle mnogobrojnih inicijativa i posle proučavanja sadašnjeg stanja, IAAF se suočila sa izazovom da formuliše novi koncept atletike koji je isključivo napravljen za potrebe razvoja dece.

Svaki predlog u skladu sa gore zacrtanim (a tiče se takmičenja, organizacije i sl.) mora stalno da vodi računa o sledećim zahtevima:

- da ponudi deci **privlačnu** atletiku
- da ponudi deci **pristupačnu** atletiku
- da ponudi deci **poučnu** atletiku

Pored ovih zateva, Projekat IAAF-a mora u potpunosti da ispuni zahteve organizatora takmičenja, odnosno da obezbedi sistemsku izvodljivost onih formi takmičenja koje se nude.

U proleće 2001.godine, radna grupa "IAAF Dečje atletike" je pokrenula inicijativu i razvila jedan koncept takmičenja za decu koji je bio potpuno drugačiji od modela takmičenja u atletici za odrasle. Taj koncept se od tada naziva "IAAF DEČJA ATLETIKA" i opisan je na stanicama ovog dokumenta.

Potom je IAAF 2005. godine kreirala globalnu politiku atletike za omladinu uzrasta od 7 do 15 godina. Ova politika ima dva cilja:

- da učini atletiku sportom koji se najviše trenira u školama u celom svetu
- da omogući deci iz federacija, kao i drugima da se pripremaju za bavljenje atletikom u budućnosti na najefikasniji mogući način.

Ovakav pristup se oslanja na forme takmičenja koje su prilagođena svim starosnim grupama i svim institucijama koje ovaj program sprovode. Ovakva takmičenja predstavljaju organizacionu strukturu koja obezbeđuje deci da se dalje bave atletikom – trenira atletičare, obrazuje trenere, sudije i sl...

2. Koncept "IAAF DEČJA ATLETIKA"

"IAAF DEČJA ATLETIKA" je koncept koji je zamišljen tako da unese zabavu u bavljenje atletikom. Nove discipline i inovativna organizacija treba da obezbede deci da otkriju neke od osnovnih aktivnosti: sprint, izdržljivost u trčanju, skakanje, bacanje/dizanje i to na svim mogućim mestima (sportskom stadionu, igralištu, u fiskulturnoj sali, bilo kom mestu pogodnom za sport i sl.)

Ove atletske igre će pružiti deci mogućnost da u najvećoj mogućoj meri iskoriste prednosti bavljenja atletikom a sa ciljem unapređenja njihovog zdravlja, obrazovanja i samoispunjenja.

2.1 Ciljevi

Ovo su **organizacioni ciljevi** koncepta "IAAF DEČJA ATLETIKA":

- Da se obezbedi da istovremeno veliki broj dece bude aktivan
- Da se iskuse različite forme kretanja svojstvene atletici
- Da ne samo snažnija i brža deca daju doprinos postizanju dobrih rezultata
- Da stepen umešnosti varira u zavisnosti od starosti i potrebne sposobnosti koordinacije
- Da duh avanturizma prevlada ovim programom nudeći tako deci pristup atletici koji njima odgovara
- Da je struktura i bodovanja takmičenja jednostavno i zasnovano na redosledu ekipa
- Da je potrebno samo nekoliko sudija i pomoćnika
- Da se nudi atletika sa mešovitim ekipama (dečaci i devojčice zajedno)

Sadržajni ciljevi takmičenja "IAAF DEČJA ATLETIKA" su:

Promocija zdravlja – Jedan od glavnih ciljeva svih sportskih aktivnosti mora da bude da podstakne decu da se igraju i koriste obilato svoju energiju radi očuvanja zdravlja na duge staze. Atletika je u tom pogledu jedinstvena jer odgovara na taj izazov raznolikom prirodom svojih aktivnosti kao i fizičkim odlikama koje praktične aktivnosti atletike zahtevaju.

Sve veći zahtevi koje različite forme igara postavljaju deci imaju za cilj da doprinesu harmoničnom opštem razvoju dece.

Društvena interakcija - "IAAF DEČJA ATLETIKA" je koristan faktor integracije dece u društvenu sredinu. Ekipna takmičenja tokom kojih svako daje sopstveni doprinos igri, predstavljaju mogućnost da se deca sretnu i prihvate spostvenu različitost. Jednostavnost pravila i bezopasna priroda takmičenja koja se nude omogućavaju deci da igraju uloge trenera ekipa i sportskih zvaničnika kao na pravim takmičenjima za odrasle. Takve odgovornosti koje oni preuzimaju na sebe su posebni trenuci kada mogu da osete na pravi način šta je to status građanina jedne zemlje.

Duh avanturizma - Da bi bili stimulisani, deci je potrebno da imaju osećaj da mogu da pobeđu u takmičenju u kome učestvuju. Odabrana formula (ekipa, takmičenja, organizacija) imaju za cilja da rezultat takmičenja ostane neizvestan sve do poslednje runde. To je onaj podsticajni element koji motiviše decu.

2.2 Ekipni princip

Timski rad je osnovni princip "IAAF DEČJA ATLETIKA". Svaki od članova ekipe daje svoj doprinos rezultatima prilikom trke (na primer u štafeti) ili svoj individualni doprinos sveukupnom rezultatu ekipe. Individualno učešće doprinosi stvaranju krajnjeg rezultata ekipe i učvršćuje koncept da je učešće svakog pojedinačnog deteta vredno za ekipu. Evako dete učestvuje u svim takmičenjima, čime se sprečava rana specijalizacija. Ekipe su mešovite (čine ih po 5 devojčica i po 5 dečaka, ako je to moguće).

2.3 Starosne grupe i program takmičenja

"IAAF DEČJA ATLETIKA" se odvija u tri starosne grupe:

- Grupa I: deca uzrasta između 7 i 8 godina
- Grupa II: deca uzrasta između 9 i 10 godina
- Grupa III: deca uzrasta između 11 i 12 godina

- Sva takmičenja za starosne grupe I i II se odvijaju kao ekipna takmičenja

- Za starosnu grupu III, takmičenja se odvijaju kao trke/štafete ili kao individualna takmičenja u kojima se takmiče grupe koje sačinjavaju dve polovine jednog tima. Da bi se prešlo sa konfiguracije tima na individualnu konfiguraciju omladinskih takmičenja, formiraju se grupe koje se sastoje od nekoliko članova dva tima radi takmičenja. Organizacija ove značajne promene je sasvim neposredna.

- Sva deca moraju da se takmiče po nekoliko puta u svakoj od grupnih disciplina.

- Takmičenje se organizuje u skladu sa principom rotacije, tako da se timovi smenjuju na svakoj od stanica. Za svaku od stanica, svaki od članova tima ima na raspolaganju 1 minut za takmičenje (10 dece = 10 minuta). Posle završetka različitih disciplina za grupna takmičenja (sprin/trčanje/prepone, bacanje/dizanje i skakanje), svi timovi učestvuju zajedno na kraju u disciplini Izdržljivost.

Predlog novih disciplina za tri starosne grupe 7/8, 9/10 i 11/12 godina

Ovi predlozi za svaku od starosnih kategorija su prilagodljivi. Deca mogu da prelaze u druge disciplinske grupe (naročito u mlađim kategorijama, kada su u pitanju početnici). Sve discipline moraju da budu pokrivene tokom različitih mitinga koji će biti ponuđeni deci. Dodatni takmičarski programi garantovaće da deca u celosti iskuse različite forme atletskih pokreta i da imaju koristi od sveobuhvatnog fizičkog obrazovanja.

Starosna grupa (godine)	7 – 8	9 - 10	11 - 12
<i>Sprint/trkačke discipline</i>			
Sprint/prepone u kombinaciji sa štafetom	X	X	
Bends Formula: Sprint/trka s preponama			X
Bends Formula: Sprint štafeta			X
Sprint/Slalom		X	X
Prepone			X
Formula Jedan (Sprint-, Prepone- i slalom trka)	X	X	
8' Trka izdržljivosti	X	X	
Progresivna trka izdržljivosti		X	X
1000m Trka izdržljivosti			X
<i>Skakačke discipline</i>			
Skok u dalj s motkom		X	X
Skok u dalj s motkim preko peščane prepreke			X
Preskakanje konopca	X		
Troskok s kratkim zalatom			X
Skok unapred iz čučnja	X	X	
Unakrsno skakanje	X	X	X
Skok u dalj s kratkim zaletom			X
Trčanje-lestve	X	X	
Troskok unutar ograničenog prostora	X	X	X
Precizan skok u dalj		X	X
<i>Bacačke discipline</i>			
Bacanje u metu	X	X	
Bacanje koplja za tinejdžere			X
Bacanje koplja za decu	X	X	X
Bacanje na koleima	X	X	X
Bacanje diska za tinejdžere			X
Bacanje unazad preko glave		X	X
Rotaciono bacanje		X	X
Ukupan preporučeni broj disciplina	8	9	10

2.4 Materijali i oprema

U nekim slučajevima, posebno dizajnirani komadi opreme su potrebni za program "IAAF DEČJA ATLETIKA". Oprema može vrlo brzo da se postavi, transportuje se bez ikakvih problema, montira i demontira brzo.

Ako iz nekog razloga ova oprema ne može da se nabavi, program može da se organizuje sa opremom napravljenom od lokalnih materijala i ručno napravljenih delova. Najvažniji kriterijum je da odlike i karakteristike materijala koje je definisao program "IAAF DEČJA ATLETIKA" budu ispoštovane.

2.5 Lokacija i vreme trajanja

Problem prostora za "IAAF DEČJU ATLETIKU" se jednostavno rešava. Ravna površina (na pr. travnjak, obična zemljana površina, dvorište ili asfaltirani teren – 60m x 40m) je sve što je potrebno.

Takmičenje se odvija unutar jasno definisane satnice i rasporeda. Na primer: Dečje atletsko takmičenje (= 9 ekipa sa po 10 članova u svakoj) može da se završi u nekih dva sata, uključujući i izvanično objavljivanje rezultata. U isto vreme, pored glavnog događaja, kraća takmičenja mogu da se odvijaju sa kombinacijom od 6 ekipa u 7 disciplina (3 trkačke, 2 skakačke i 2 bacačke discipline). U tom slučaju, celokupno takmičenje neće trajati duže od 1h:15min, uključujući i uručivanje nagrada.

Instrukcije o korišćenju i bezbednosti

Različita takmičenja su napravljena za određene starosne kategorije. One su prikladne za starosnu grupu koja je definisana u ovom dokumentu kao prioritet. Međutim, animator ili omladinske vođe treba da procene koji je stvarni standard dece i da budu spremni za najadekvatnije aktivnosti. Organizovanje prvog mitinga sa početnicima koji su u starosnoj grupi 9/10 godina sa disciplinama koje su namenjene mlađoj kategoriji (7/8 godina) je nešto što treba uzeti u obzir.

Ova preporuka se odnosi na sve starosne kategorije.

U svakom slučaju, preporuka je da se proširi opseg disciplina u bilo kojoj starosnoj kategoriji disciplinama za mlađu starosnu grupu.

Na pr.: "Formula jedan", unakrsno skakanje, bacanje iz klečećeg položaja - mogu biti predloženi starosnoj grupi od 9/10 godina starosti i sl.